

Deltok Norge i krigen etter 10/6 - 1940 ?

Straffefølgningen av tidligere N.S.-medlemmer skjer etter den alm. str.l. § 86, som setter straff for den som rettsstridig bærer våpen mot Norge, eller som under en krig hvori Norge deltar, eller med sådan krig for øye yter fienden råd og dåd eller svekker Norges eller noen med Norge forbunden stats stridsevne. Landssvikanordningen som også benyttes er bygget på denne paragraf.

Understrekningene angir de aktuelle deler av paragrafen som blir behandlet.

Kapitulasjonene foregikk i Norge (1940) således:

- 13/4 overgivelse av avdelingene ved Heistadmoen, oberst Steens rapport.
- 15/4 overg. av 3. divisjon v/ befullmektigede ved divisjonen.
- 23/4 overg. av samtlige tropper i Rogaland ved oberst Spørck.
- 29/4 overg. av troppene i V. Gausdal ved oberst Dahl.
- 1/5 overg. av 2. divisjon ved oberst og stabssjef Schiøtz. Sjefen for komm. generals adjutantstab var tilstede, men undertegnet ikke dokumentet.
- 5/5 overg. av 5. brigade i Trøndelag ved oberst Getz og oberst Wettre.

Samtlige disse dokumenter er undertegnet av enhetenes sjefer eller deres befullmektigere. Da 1. divisjon i midten av april 1940 var gått over til Sverige, gjenstår som stridende avdeling bare 6. divisjon.

I bilag II til innstillingen fra undersøkelseskommissjonen av 1945, side 309/310 heter det:

7. juni kl. 14 ble det holdt statsråd hos kongen, det siste for lange tider på norsk jord. Statsministeren la fram det som på denne dag var hovedsaken, idet han uttalte: (statsprotokollen 7. juni - 40 side 4-8) "Under disse forhold og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen Kongen bifaldt innstillingen.

Kongen og regjeringen forlot landet 7/6-40. Ved kongelig resolusjon av 18/5-40 var det blitt opprettet en stilling som forsvarssjef, og komm. general Ruge ble satt i stillingen.

Av bilag I til undersøkelseskommissjonens innstilling s. 116 siteres "General Ruge fikk ordre til å innlede kapitulasjonsforhandlinger med tyskerne etter at troppene var demobilisert så langt det var mulig".

Konge og regjering er dermed bundet av de avtaler som general Ruge eller hans befullmektigede sluttet med tyskerne. - Den 10/6-40 undertegnes det endelige og siste kapitulasjonsdokument av den norske overkommando ved oberstløytnant Roscher Nielsen. Dermed har forsvarssjefen bundet konge og regjering til kapitulasjonsdokumentets bestemmelser.

Foruten å behandle 6. divisjon framgår det klart av dokumentets tekst at avtalen omfatter hele landet. Dette faktum understrekes av at avtalen, ikke som de tidligere kapitulasjoner, undertegnes av enhetenes sjefer, men av den norske overkommando, som har kommandoen over hele den norske krigsmakt. (For 6. divisjon ble det samme dag, 10/6-40, under-

tegnet kapitulasjonsavtale som for de øvrige enheter. Dette foregikk på Bjørnefjell, undertegnet av oberstløytnant H. Wrede-Holm.)

Avtalen som ble undertegnet i Trondheim 10/6-40 av Roscher Nielsen inneholder "for samtlige norske stridskrefter", til avlevering av våpen og alt krigsmateriell, og til ikke å gripe til våpen igjen mot Tyskland eller dets forbundne så lenge den "nåværende krig varer". Den norske overkommando forplikter seg til å utføre tjenester for den annen part, som hvis krigen ikke hadde opphørt, ville ha betydd bistand til fienden, jfr. §§ 5, 6 og 8. Kapitulasjonsdokumentet forplikter Norge, den norske stat, d.v.s. territoriet og folket. Avtalen trenger ikke ratifikasjon. Jfr. prof. Hagerup: "Folkerett i Fredstid", side 273. Selv uten kongens og regjeringens direkte ordre, slik som den i dette tilfelle forelå, kunne general Ruge etter Hagerup ha avsluttet kapitulasjonsavtalen med bindende virkning for konge og regjering, og Haagkonvensjonens art. 35 forplikter til overholdelse av avtalen.

Etter var Norge forhindret fra å inngå allianser med noen stat som deltok i krigen mot Tyskland eller dets forbundne. Noen slik allianse er da heller ikke inngått. (Dette slår også undersøkelseskommissjonen fast, bil II, side 295.) Når man etter dette hevder at Norge ikke deltok i krigen etter 10/6-40, underbygges denne oppfatning videre av en hel del uttalelser og faktiske hendelser, og også utenlandske oppfatninger, både i Sverige, England og Russland etc. - 1ste divisjon som i midten av april-40 gikk over grensen til Sverige, ble sendt hjem igjen, etter at regjeringen i London gjennom legasjonen i Stockholm hadde meddelt at man ikke hadde bruk for troppene i England. Hvis ikke krigen i Norge var opphørt, skulle disse tropper vært internert i Sverige til krigens slutt.

Den britiske ambassadør i Norge takket i 1946 kong Håkon for nordmennenes frivillige innsats i de engelske avdelinger. General Ruge er erklærer at det var etter hans uttrykkelige ønske at de norske mannskaper som i årevis lå i utdannelsesleir i Skotland, ikke ble satt inn i krigen. Dette stemmer med at Norge var bunnet av kapitulasjonsdokumentets bestemmelser, og ikke var krigsdeltaker. Molotov uttalte under Paris-konferansen sommeren 1946 at Norge ikke hadde krav på krigsskadeerstatning, da landet ikke hadde deltatt i krigen. Alle krigsfanger ble frigitt i Norge i 1940, offiserene mot æresord.

Det var i Norge sommeren 1940 en almen mening at krigen mellom Norge og Tyskland opphørte 9. juni 1940, og at nordmennene som fortsatte krigen i utlandet var å betrakte som frivillige som ikke bandt staten Norge. Regjeringsadvokat og folkerettsspesialist Kristen Johansen avgav i mai/juni 1940 to uttalelser gjennom Norsk Industriforbund.

Uttalelsene ble distribuert til det norske næringsliv, og fastslår berettigelsen av arbeid for, og samarbeid med okkupasjonsmakten. Hans annen uttalelse ble sendt til næringslivet med Industriforbundets sirkulære nr. 38 av 14/6-40, og er basert på den norske hærledelses oppgivelse av kampen.

På vegne av administrasjonsrådet, som forøvrig godkjendte igangsettelsen av militære arbeider for okkupasjonsmakten før kapitulasjonen (på Fornebu) skrev h.r.adv. I. B. Hjorth i juni/juli - 40 at de norske krigsdeltakere skulle ha fortrinnsrett til arbeide for tyskerne. Likeledes arbeidet adskillige kommuner for å få sine arbeidsledige bragt i arbeid hos okkupasjonsmakten. Stortingets folkerettskonsulent, h.r.adv. Harald Holthe sier i sin artikkel i Dagsposten, Trondheim, den 6/8-40, at krigen mellom Norge og Tyskland sluttet 9/6-40.

Den norske Dommerforenings styre erklærte 30/10-40 at "Styret hverken vil tilrå eller frarå noen dommer å foreta innmeldelse i N.S.... men vil framholde at dette må være en helt frivillig sak for den enkelte.

Den 3/12-40 sendte Justisdept. ved ekspedisjonssjef Platou ut et sirkulære til fylkesmennene med anmodning om å gjøre innholdet kjent for samtlige dommere. I dette sirkulære siteres den ovenfor nevnte erklæring til dommerne, og det heter: "Dept. har funnet det riktig å gjøre dommerne kjent med disse uttalelser, for at de dommere som måtte ønske å slutte seg til N.S. ikke skal la seg hindre i dette."

Den 13/12 -40 uttalte hovedstyret i Den norske Sakførerforening at de gjør oppmerksom på at det står enhver fritt i spørsmålet om han vil melde seg inn i N.S. og dermed i N.S.'s juristgruppe, eller la det være.

Etter at kongen og regjeringen hadde forlatt landet, og Stortinget ikke var samlet, var Høyesterett den eneste statsmakt i funksjon. Den fortsatte å virke som domstol, utnevnte administrasjonsrådet og satt uforandret etter begivenhetene 25. septbr. 1940.

NJE FOR FOLK og Land idag?